

Розвиток теорій державного регулювання економіки

студентка групи Ф-61 Томіна В.І.
Сумський державний університет

Багато науковців вважають, що перші відносини економіки та держави склалися в Європі у XV ст. З того часу багато хто замислювався над питанням про співвідношення держави та економіки. І виходячи із цього виникають перші школи економічної науки головним питанням яких було — «За допомогою чого збагачується держава?»

У процесі економічного регулювання фахівці виділяють декілька етапів, які в цілому характеризують певний період управління, що відрізняються між собою необхідністю вмішуватись державі в економіку.

Перший етап має назву — епоха доринкової економіки. Меркантилізм — перша школа політичної економії, яка виникла в XVI-XVII ст. Основним завданням цієї школи було вчення про поповнення грошей. Ця політика була заснована тільки на збагаченні державної скарбниці, накопичення золота. Вони цього досягали за рахунок введення високих податків, пограбування колоній, митних зборів. Адже, чим було більше грошей в скарбниці тим країна процвітала та була багатшою. В основному справи в державі були направлені на те, щоб більше продавалось своїх товарів та менше купувалось інших. Отже, політика цієї школи була за проведення безпосереднього втручання держави. Основні представники цієї школи були : А. Монкретьєн, У. Стаффорд, А. Серра, Томас Мен [1, с. 112].

Другий етап отримав назву — епоха нерегульованої ринкової економіки. Фізіократи – друга школа політичної економії, яка виникла у Франції в XVIII ст. Засновником школи був Ф. Кене. Представники цієї школи вважали, що поповнення скарбниці відбувається у виробництві за допомогою праці, а не за допомогою торгівлі. Також в основному збільшення їхнього багатства відбувалося тільки в виробництві, а точніше у сільському господарстві, тому що там забезпечується надлишок створеної продукції над витратами на їх виробництво. Отже, один з головних принципів фізіократів полягає в тому, що селяни які займаються фермерством (вони створюють основну частину багатства для держави) не залежать від політики держави, вони керуються тільки природою. Представниками цієї школи були А. Р. Тюрго, В. Мірабо [2].

Подальший розвиток політичної економії — класична політична економіка, яка відштовхувалась від принципу фізіократів. В її основу положено праці А. Сміта та Д. Рікардо. В книзі «Дослідження про природу та причини багатства народів» Адама Сміта обґрунтовуються принципи, що праця являється головним чинником збагачення державної скарбниці. Також

він розповів про ринковий механізм як механізм народної координації. На думку представників цієї школи основним чинником збільшення багатства є поділ праці, який надалі підвищує її продуктивність та збагачує ресурси країни. Також на основі класичної економії, започаткувалися дві течії економічної теорії, які мали назви: марксистська та неокласична. Неокласична течія виникла в XIX ст. представниками були з австрійської школи: Карлом Менгером та Ойгеном Бем-Баверком. В основу їхньої течії найбільше приділялось уваги суб'єктивному факторові в економіці. Вагомий внесок вніс Альфред Маршал.

Третій етап отримав назву — епоха регульованої ринкової економіки. Джон Кейнс заснував економічну теорію, яку стали називати кейнсіанством. Програма керування ринковою економікою була покладена в основу його праці «Загальна теорія зайнятості, проценту та грошей». Її виникнення зумовила економічна криза, під час якої країна не здатна забезпечити робочі місця громадянам, усунути кризове становище, що призводить до погіршення функціонування економіки. Тоді держава має вносити певні дії, для запобігання економічної кризи, забезпечувати певні умови для зростання економіки та зайнятості населення. Інша теорія економічної економії отримала назву інституціоналізм, засновником якої був Т. Веблен, представниками У. Мітчелл, Д. Гелбрейт. Ця теорія широко використовується в сучасній економіці. Її задача полягає в взаємодії усіх економічних та соціальних інститутів-факторів. Вона виступає за зростання доходу населення, розширює соціальні програми. Важливим чинником цієї теорії є трансформація та зміна суспільства [3].

Отже, можна підсумувати що у епоху доринкової економіки держава брала безпосередню участь в економіці. В другу епоху держава не втручалася в економіку. Остання епоха діє і тепер, сучасна економіка розглядає всі фактори, з метою отримання прибутку, що розподіляється на частину для подальшого розвитку підприємництва та частину для особистого збагачення.

Список використаної літератури:

1. Економіка і підприємництво: Навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми / Гнатенко Є.П., Коваленко О.Ю./ Миколаїв, 2012. – 150 с.
2. Електронний конспект Економічна теорія / Ружицька А. А./ [Електронний ресурс] / Ружицька А.А. – Режим доступу: http://nkatkanna.com/zmist_et.html
3. Палехова В.А. Політична економія: підручник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 332с.

Керівник: **Зайцев О. В.** доцент
кафедри фінансів і підприємництва
Сумський державний університет

Бібліографічний опис: Томіна, В. І. Розвиток теорій державного регулювання економіки [Текст] / В. І. Томіна; наук. кер. О. В. Зайцев // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених імені професора Балацького О. Ф. «Економічні проблеми сталого розвитку» (м. Суми, 16–17 квітня 2019 р.) / за заг. ред. Т. А. Васильєвої, О. В. Шкарупи. – Суми : СумДУ, 2019. – С. 98-99.